

Imjin rat: Japanska invazija Koreje i njene posljedice

Kolenko, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:892151>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

FILOZOFSKI FAKULTET

Laura Kolenko

IMJIN RAT: JAPANSKA INVAZIJA KOREJE I NJENE POSLJEDICE

ZAVRŠNI RAD

Pula, 2024.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

Filozofski fakultet

LAURA KOLENKO

IMJIN RAT: JAPANSKA INVAZIJA KOREJE I NJENE POSLJEDICE

Završni rad

JMBAG: 0066299189, redovita studentica

Studijski smjer: Japanski jezik i kultura

Kolegij: Odabrana poglavlja o povijesti i kulturi istočne Azije 1

Znanstveno područje: humanističke znanosti

Znanstveno polje: filologija

Znanstvena grana: japanologija

Mentor: doc. dr. sc. Robert Kurelić

Pula, 2024.

Sadržaj

UVOD	1
1. GEOPOLITIČKA SITUACIJA PRIJE IMJINSKOG RATA	2
1.1. Kina	2
1.2. Koreja	5
1.3. Japan	6
1.4. Kineski tributarni sustav	8
1.4.1. Japan i Koreja	9
2. PRVI JAPANSKI POHOD NA KOREJU 1592.	10
2.1. Hideyoshi i njegovi zapovjednici	11
2.1.1. Japanska vojska i njeni vojskovođe	12
2.1.2. Korejska vojska i njeni vojskovođe	13
2.3. Brodovi stižu u Pusan	14
2.4. Bitka kod Chungjua	16
2.5. Seul	17
2.6. Uibyong	18
2.7. Stanje na moru	20
2.8. Kina pristiže u pomoć	21
3. PREGOVORI	24
3.1. Wajō	25
3.2. Propast pregovora	26
4. DRUGI JAPANSKI POHOD NA KOREJU 1597. GODINE	27
4.1. Bitka kod Ulsana	29
5. KRAJ RATA I NJEGOVE POSLJEDICE	30
ZAKLJUČAK	32
POPIS LITERATURE	33
POPIS PRILOGA	35
SAŽETAK	36
ABSTRACT	37

UVOD

Krajem 16. stoljeća *sengoku daimyō*, odnosno gospodar rata i veleposjednik u takozvanom „Razdoblju zaraćenih država“, Toyotomi Hideyoshi, jedan od trojice legendarnih ujedinitelja Japana, nastojao je proširiti svoj utjecaj izvan granica Japana, a kao početnu metu svoje ekspanzije odabrao je Koreju. Koreja, kojom je vladala dinastija Chosŏn, dugo je uživala mir unutar svojih granica i nije bila spremna na rat, zbog čega je Japan u prvoj invaziji Koreje 1592. brzo napredovao u osvajanju gradova i utvrda. Preokret je uslijedio tek kad su Japanci stigli gotovo do korejsko-kineske granice. Kina je bila prisiljena uključiti se u rat kako bi pomogla svom korejskom vazalu, ali i da zaštiti svoje granice od potencijalne japanske agresije. Sino-korejske snage zajednički su uspjele odbaciti japansku vojsku natrag prema jugu Korejskog poluotoka, nakon čega su započeli mirovni pregovori; uvjeti su bili predstavljeni, no ni jedna strana nije htjela kompromis. Hideyoshi je, uvrijeđen, pokrenuo drugu invaziju Koreje 1597., koja je u konačnici bila neuspješna.

Za razumijevanje uzroka i tijeka Imjinskog rata (1592 - 1598) potrebno je sagledati ukupnu geopolitičku situaciju u Istočnoj Aziji i širok splet međuovisnih političkih, kulturnih i društvenih silnica koje su odredile postupke svih sudionika u ovom krvavom sukobu. Stoga je cilj ovoga rada predstaviti kontekst u kojemu je došlo do izbijanja rata, ideološku podlogu politike i društva u zemljama sudionicima, te tijek i posljedice samog sukoba.

1. GEOPOLITIČKA SITUACIJA PRIJE IMJINSKOG RATA

Tijekom čitavog razdoblja pisane povijesti, kulture Kine, Koreje i Japana značajno su utjecale jedna na drugu. Pritom se posebno izdvaja Kina koja je posebice utjecala na japansko i korejsko pismo, religiju i umjetnost, te njihov politički ustroj. Unatoč geografskoj blizini i kulturnim sličnostima svaka je od spomenutih država slijedila svoj jedinstveni put. Tradicije vanjske politike također su se razlikovale, a međusobno nerazumijevanje dovodilo je do diplomatskih napetosti. Kina je svoju kulturu i konfucijanske ideale promicala u skladu s idejom sinocentrizma, prema kojoj se smatrala središtem svijeta i superiornom nad ostalim državama u bližem ili daljem susjedstvu. Razlog zbog kojeg je uspjela promicati ideju sinocentrizma je zbog jednostavne činjenice da je kroz povijest bila najmoćnija zemlja u Istočnoj Aziji. Ukratko, Kina je određivala pravila igre i svi koji su htjeli sudjelovati morali su plaćati danak. Zauzvrat bi od Kine primili zaštitu i stekli pravo trgovanja s njom. U sinocentričnoj Aziji Kina je bila na vrhu hijerarhije, a odmah ispod nje Koreja, njen najvjerniji vazal. Kina i Koreja su svoju kulturu smatrale uzvišenom (kin. *hua*, 華), a ostale narode koji ne bi prihvaćali njihove sustave smatrali bi barbarima (kin. *yi*, 夷). Jedan od ovih barbarskih naroda bio je Japan u kojem su se, s druge strane, promicala ideja japanocentrizma. Ovo se može vidjeti u japanskoj upotrebi izraza *Tennō* (jap. 天皇; nebeski vladar), kojim se japanski car pretpostavlja jednakim kineskom. No, za razliku od Kine, Japan je svoju nadmoć temeljio na uvjerenju u vojnu nadmoć (Arano, 2005: 207). Ovaj sukob svjetonazora Kine i Japana jedan je od glavnih razloga zašto je Japan u 16. stoljeću pokušao uspostaviti i legitimirati svoju nadmoć u sferi vanjske politike vojnim pohodom na Koreju.

Naravno, u ratovanju stvari nikada nisu toliko jednostavne. Kako bi shvatili zašto se Japan odlučio okrenuti k osvajanju Koreje, moramo sagledati u stanje pojedinih država i njihove međusobne odnose u stoljećima koja su prethodila ratu.

1.1. Kina

Kinesku dinastiju Ming (1368 – 1644) osnovao je Zhu Yuanzhang (kin. 朱元璋),¹ zvan Hongwu (1328 —1398), nakon urušavanja mongolske dinastije Yuan (1271 – 1368). U vrijeme osnivanja dinastije Ming uzor carske vladavine bili su mitološki carevi poput Žutog Cara² i Cara

¹ Chu Yüan-chang ili Taizu.

² Prema tradiciji, vladao je Kinom sredinom 3. st. pr. Kr.

Istočnog Vrh³. Hongwu se ugledao na spomenute božanske autokrate i pokušao učiniti sve što je mogao da i svoj položaj uzdigne na njihovu razinu (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 22). U zakoniku *Da Ming Lü*, najvažnijem pravnom aktu dinastije Ming, kineskom caru se priznaje neosporivo pravo vladanja nad svim ljudima „podno neba“ (kin. *Tianxia*, 天下). Ovaj dokument podijelio je društvo na tri dijela: nadnaravni svijet, ovozemaljski svijet i cara koji je obdaren nebeskim mandatom bio posrednik dvaju svjetova. Zakonik je dužnosnike obvezivao na pokoravanje carevom vrhovnom autoritetu, čineći ih njegovim predstavnicima odnosno, predstavnicima Nebeskog Sina (Jiang, 2011: 175-176). Položaj poput ovog nosio je sa sobom određene povlastice, no više od svega iziskivao je poštovanje; kad bi mu se obraćali, službenici su trebali kleknuti, pod prijetnjom kazne (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 22). Unatoč svom autoritetu, car Hongwu bio je paranoični vladar koji je svu moć želio za sebe.

Hongwu je svu vlast koncentrirao u svojim rukama nakon što je 1380. godine pokrenuo čistke kako bi eliminirao brojne visoke dužnosnike i generale. Naredio je da se pogubi tisuće dužnosnika, a među njima i kancelara Hu Weiyonga kojeg je optužio za veleizdaju. Služba kancelara zatim je ukinuta, a car je preuzeo izravnu kontrolu nad šest ministarstava. Također je glavno vojno povjerenstvo podijelio u pet podjednakih, sebi izravno podređenih ureda. Ovakvim je činom na svoja leđa natovarivao velik teret državnih poslova, pa se za obavljanje svakodnevnih administrativnih poslova oslanjao na učenjake. Ukidanje službe kancelara dovelo je do privremenog jaza, između cara i ostalih službenika u koordinaciji administrativnih poslova, koji je smanjio tek treći car dinastije Ming, car Yongle (1360 – 1424). On je službeno uspostavio unutarnji dvor koji su činili veliki tajnici, a koji je djelovao kao carevo savjetodavno tijelo. Unutarnji dvor je ujedno bio posrednik između cara i njegovih bliskih savjetnika, te vanjskog dvora koji su činili ostali administrativni službenici (Dabringhaus, 2011: 268-272).

Paranoja je naizgled vladala kineskim dvorom. U strahu da ih ne snađe nekakvo zlo, kineski su se carevi sve više počeli zatvarati u carsku palaču dok nisu i u potpunosti prestali izlaziti iz nje. Sastanci s ministrima bivali su sve rjeđi pa su se od sredine 15. stoljeća poslovi na dvoru vodili uglavnom posredstvom eunuha, carevih komornika. Njihovo je djelovanje na dvoru izazvalo frakcijske sporove koji su bili jedan od razloga konačnog pada dinastije Ming 1664. godine. Opseg dužnosti eunuha bio je širok; od organiziranja carskog kućanstva sve do provjere

³ Taoističko božanstvo.

službenih dokumenata. Djelovali su kao posrednici između unutarnjeg i vanjskog dvora, što im je omogućilo da mnoge svoje ideje predstavljaju vanjskom dvoru kao da su careve. Njihova je moć s vremenom toliko narasla da su mogli voditi diplomatske misije, zapovijedati vojskama i mornaricama, te nadzirati prikupljanje poreza (Dabringhaus, 2011: 271-273). Novi način vođenja politike na dvoru i nova vojna uloga eunuha dovela je do promjena u vojsci.

Do 16. stoljeća vojska Minga doživjela je značajan napredak u vojnoj tehnologiji, posebice u korištenju vatrenog oružja i razvijanju vlastitog topničkog oružja. Pisali su se brojni vojni priručnici koji su sadržavali opširne opise stvarnih bitaka, crteže i detaljna objašnjenja o načinu primjene vojnih tehnologija, te upute za psihološko ratovanje. Vojni klasici i konfucijanski principi činili su osnovu vojnog obrazovanja, no to više nije bilo tako u 16. stoljeću. Dinastija Ming vladala je golemim teritorijem koji je zahtijevao veliku vojsku za obranu svojih granica i gušenje unutarnjih pobuna, stoga je došlo do još jednog važnog razvitka na vojnom planu; umjesto nasljedne vojske, uvedena je plaćenička. Sve više novaka nije poštivalo konfucijanske principe. Kako je jedan od glavnih bio poštivanje vladara, a zapovjednici su sve češće slijedili vlastite interese, nepovjerenje javnosti u vojsku sve više je raslo. Prestiž koji je vojska nekad imala isto tako je počeo opadati (Swope, 2009: 16-21). Dodatni teret predstavljale su pobune na drugim krajevima carstva.

Car Wanli (kin. 萬曆; 1563 – 1620) došao je na vlast 1572. godine. Razdoblje njegove vladavine postalo je sinonimom carske pohlepnosti i lijenosti, birokratskog frakcionaštva, vojnih neuspjeha te općeg pada ugleda i moći dinastije. Kao i prijašnji carevi, Wanli nije mogao istinski primijeniti svoju moć. Eunusi su kontrolirali birokraciju do te razine da ni sam car nije mogao oslabiti njihov utjecaj. Wanli je, doduše, bio predan svom cilju održavanja vojne prevlasti kineske vojske u Aziji. Uvidio je kako su vojni poslovi jedno od područja u kojem može dijelom zaobići birokraciju eunuha, na način da se neposredno obraća istaknutim vojnim dužnosnicima (Swope, 2009: 15-16). Za njegove vladavine dogodila su se tri važna incidenta, dvije pobune i jedan rat. Prvi je bio izbijanje pobune na sjeverozapadu Kine u Ninxiau 1592. godine. Za njeno suzbijanje Kina je bila primorana uputiti svoje trupe iz provincije Liaodonga, na granici s Korejom (Turnbull, 2008: 13-19). Druga pobuna izbila je na jugozapadu Kine. Predvodio ju je Yang Yinglong, član klana Yang koji je stoljećima imao najjači utjecaj na tom području. On je gajio želje za svrgavanjem dinastije Ming i težio ostvarivanju vlastitih imperijalnih aspiracija,

stoga je morao čim prije biti zaustavljen (Swope, 2009: 34-35). Navedene su pobune direktno utjecale na nemogućnost Kine da se pravovremeno uključi u treći incident, Imjinski rat i pomogne Koreji oduprijeti se japanskoj vojsci.

1.2. Koreja

Yi Song-gye (hangul: 이성계; hanja: 李成桂; 1335 – 1408) poznat kao i kralj T'ae Cho (hangul: 태조; hanja: 太祖), srušio je dinastiju Koryŏ (918 –1392) i osnovao dinastiju Chosŏn 1392. godine. Yi Song-gye obećao je obnovu moralnih vrijednosti, veću kvalitetu vodstva i kraj gospodarske hegemonije budističke zajednice, najveće i najutjecajnije religijske zajednice dinastije Koryŏ. Umjesto budizma, uvedene su neokonfucijanske ideje, u skladu sa suvremenom kineskom ideologijom (Pratt, 2006: 118). Iako je kineski utjecaj pridonio inovaciji korejskog dvora, sa sobom je donio pojačanu društvenu stratifikaciju i potaknuo dvorsko frakcionaštvo. Da bi se veliki birokratski aparat zadovoljio, porezi i druge obaveze sve više su rasli. To je izazvalo gnjev među pučanima, već ionako iziritiranih dugim obaveznim vojnim rokom.

Prethodno spomenuti zakonik *Da Ming Lü* bio je jedan od najvažnijih zakonika u Koreji na čiji je pravni sustav uvelike utjecao. Korejskom je kralju poslužio kao opravdanje da i sam primi nebeski mandat (kor. *ch'ŏnmyŏng*; 천명) čime je učvrstio svoju poziciju u zemlji. Naravno, Koreja je u to vrijeme Kini plaćala danak kao njena vazalna država što je značilo da je od kralja još veći autoritet bio kineski car (Seth, 2016: 202-203), no ujedno i da vojno i na druge načine surađuju kada je to bilo potrebno. Japanske su pirate (jap. *wakō*), primjerice, u 15. stoljeću predstavljali kao zajedničkog neprijatelja. Obje države su slale svoje izaslanike na japanski dvor, no klan Ashikaga (jap. 足利氏) nije imao punu kontrolu nad svojom državom, stoga im nije bio u mogućnosti pomoći (Swope, 2009: 45-46). S vremenom su se, kao i na dvoru Minga, pojavile frakcije na korejskom dvoru. Različite strane zalagale su se za drugačije pristupe, kako na području vanjske politike, tako i na unutarnjem planu.

Frakcionaštvo na dvoru (kor. *tangjaeng*) pojavilo se zbog različitih načina tumačenja konfucijanskih doktrina i odnosa između kraljevske obitelji i obitelji visokih dužnosnika. Kralj Sŏnjo (kor. hangul: 선조, hanja: 宣祖; 1552 – 1608) došao je na prijestolje 1567. godine, no kako je tada još bio maloljetan, rođak s majčine strane imenovan je njegovim regentom. Borba oko prijestolja ideološki je odvojila dvor na Istočnjake koji su podržavali cara i Zapadnjake koji su se

zalagali za interese drugih članova majčine obitelji (Swope, 2009: 55). Birokracijom su, za razliku od Kine, dominirali pripadnici aristokracije, za koje se upotrebljavao pojam *yangban* (kor. hangul: 양반; hanja: 兩班). Naizgled moralni vođe društva, neokonfucijanske ideje tumačili su prema vlastitom interesu (Seth, 2020: 174). Status se posebno naglašavao i najvažnijim se smatralo da pojedinac zna svoje mjesto u društvenoj hijerarhiji. Temeljni ideali bili su usmjereni na važnost obiteljskih odnosa, odanost i poštivanje starijih i autoriteta. Neokonfucijanisti su pridavali veliku važnost obredima, formalnosti i stalnom proučavanju klasika za čestit život i ispravno obavljanje javne službe (Seth, 2020: 165-166). U stvarnosti, pučani su trebali poštivati zakone temeljene na njoj, no za elitu su pravila bila slobodnija, fleksibilnija. Manipulacija poreznim registrima bila je uobičajena (Seo, 2014: 207-210). Štoviše, *yangbani* su u pravilu uspijevali izbjeći i vojnu službu (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 244-245).

Vojna služba smatrala se časnom službom jer se njenim obavljanjem iskazivala vjernost prema kralju. Iznimna je čast bila štititi državne granice, ali teret vojne službe bio je golem. Iako je aktivna služba trajala do dvije godine, svaki muškarac između 16 i 60 godina mogao je biti pozvan u vojsku. Štoviše od vojnika se očekivalo da će sami kupiti opremu i oružje, a plaća za vojnike nije postojala sve do Imjinskog rata, kada je vlada zbog nedostatka ljudstva bila prisiljena poduzeti takve mjere (Seo, 2014: 207-208). Koreja je u ovom razdoblju uživala najduži neprekinuti period mira. Činjenice da je vojska dugo bila neaktivna, te da se vojsci nevoljko pristupalo uvelike je pridonijelo slaboj spremnosti Koreje da se odupre japanskom napadu.

1.3. Japan

Japan je u 15. stoljeću doživio gospodarski procvat; trgovačka središta osnovana su na mjestima čestog okupljanja ljudi, cehovi (jap. *za*) su dostigli vrhunac od svog osnutka u 12. stoljeću, a transakcije su se počele denominirati u novcu, tj. kovanicama uvezenih iz Kine Minga. Tijekom razdoblja *Nanbokuchō* (1320 – 1392) vlast je bila podijeljena između sinova prijašnjeg cara Go-Daigoa (Južni dvor) i šogunata Ashikaga (Sjeverni dvor). Unatoč raspuštanju Južnog dvora 1392. godine, uslijedilo je razdoblje decentralizacije vlasti, te konstantnih pokušaja njenog utvrđivanja koji su kulminirali Ōninskim ratom 1467. godine (Ebrey, Palais i Walthall, 206-207).

Jedinstvena državna vlast se raspala što je omogućilo lokalnim vojskovođama (jap. *daimyō*, 大名) da, poput europskih feudalaca, stvore gotovo neovisne, teritorijalne kneževine. Dodatni teritorij osvajali su vojnim pohodima, stvaranjem savezništva ili sklapanjem brakova.

Samuraji su se *daimyōu* zaklinjali na vjernost te bivali uključeni u njegovu vojnu postrojbu. Svaki *daimyō* izdavao bi svoje zakone koji bi vrijedili na njegovom teritoriju. Zakoni su imali dvojaku ulogu: regulirali su odnose među stanovništvom, ali i održavali disciplinu u samurajskim redovima. Takozvana kućna pravila nisu tolerirala stvaranje frakcija ili uživanje u raznim luksuzima. *Daimyōi* su posebno nagrađivali poslušne samuraje koji su bili predani svojoj dužnosti (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 207-217). No, samuraja nije bilo u obilju, zbog čega bi ponekad njihovu ulogu obnašali i poljoprivrednici. Njih se nazivalo *ashigaru* (jap. 足輕), pješacima seoskog podrijetla u službi samuraja. Iako poljoprivrednik u praksi nije mogao postati samurajem, i njihov je vojni položaj postao nasljednim. Kako je *ashigaru* Kinoshita Yaemon služio *daimyōa* Odu Nobushide (jap. 織田 信秀; 1510 – 1551), tako je i njegov sin Toyotomi Hideyoshi (jap. 豊臣 秀吉; 1537 – 1598) u mladosti služio Nobuhidina sina, *daimyōa* Odu Nobunagu (jap. 織田 信長; 1534 – 1582). Ono što razlikovalo Hideyoshija od svog oca i drugih poljoprivrednika jest upravo činjenica da je on uspio prijeći preko ove prepreke i postati samurajem (Turnbull, 2010: 7).

Nobunaga je do 1582., s Hideyoshijem kao jednim od svojih važnijih generala, uspio ujediniti većinu središnjeg Japana. Hideyoshi je pod Nobunaginom zapovijedi krenuo na jug s ciljem pripajanja teritorija koji je pripadao *daimyōu* pod imenom Mōri Motonari. Hideyoshi nije mogao Mōrija poraziti samo svojom vojskom, pa je tražio pojačanje od svog gospodara. Nobunaga je zatim poslao dio svoje vojske pod Akechijem Mitsushideom (jap. 明智 光秀; 1528 – 1582), namjeravajući im se uskoro i sam pridružiti. Međutim, Mitsushide je imao druge planove. Umjesto da krene u pomoć Hideyoshiju, odlučio je napasti Nobunagu i njegove sinove. U nemogućnosti oduprijeti se Mitsushidejevoj vojnoj sili, Nobunaga je počinio samoubojstvo. Čuvši te vijesti, Hideyoshi je požurio osvetiti svog gospodara, u čemu je i uspio. Nakon toga od Nobunaginih preživjelih sinova posvojio je najmlađeg, a dva starija, punoljetna sina prisilio je da prema pravilu primogeniture kao Nobunaginog nasljednika priznaju sina njegovog najstarijeg sina odnosno, njegovog unuka (Turnbull, 2002: 52-57). Hideyoshi je nizom bitaka do 1590. godine uspio pokoriti i zastrašiti ostale *daimyōe* koji su ga priznali za gospodara. *Daimyōima* je dopustio da zadrže dijelove svojih kneževina, ali je Japan po prvi puta u više od 250 godina imao jednog vladara (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 217-220).

Hideyoshi je Japan uspio ujediniti svojim vojnim pohodima. Nakon svog uspona na vlast, pobrinuo se da niti jedan drugi obični pučanin ne može ići njegovim stopama. Uveo je nove zakone kojima je razoružao veliku većinu seljaka i postavio jasnu granicu između samuraja i zemljoradnika. Strožom društvenom stratifikacijom pokušao je izbjeći, do tada čestu praksu, da vazal svrgne svog *daimyōa*, *gekokujō* (jap. 下克上), kojoj je i sam svjedočio (Swope, 2009: 50). Međutim, prije no što su spomenuti zakoni stupili na snagu, još je jedan pučanin uspio postati poznatim samurajem. Katō Kiyomasa (jap. 加藤 清正; 1562 – 1611) bio je rođak Toyotomija Hideyoshija po majčinoj strani i svoju je vojnu karijeru započeo pod njegovim zapovjedništvom. Hideyoshi je Katōa za njegovu odanost nagradio zemljom i titulom *daimyōa*, a kasnije mu je ukazao povjerenje da vodi drugu napadačku vojsku u Imjinskom ratu (Turnbull, 2002: 67-68). Katō je za svog života bio privržen sljedbenik nichirenske budističke sekte. Svoj moto i bojni poklič bazirao je na vjerskim recitacijama: „Slava Dharmi Lotosove sutre“ (Turnbull, 2008: 16).

1.4. Kineski tributarni sustav

Od vremena dinastije Tang (618 – 907), kao znak prihvaćanja kineskog poretka, vazalne države bi slale danak i zauzvrat primale darove, koristile kineski kalendar i pismo. Kineski car potvrđivao je njihove vladare koje je smatrao nižima od sebe u sinocentričnoj hijerarhiji država. Kineski sustav uzimanja danka bio je poseban sustav vrijednosti i pravila koji se usavršio između početka 15. i sredine 16. stoljeća (Dogan, 2021: 52). Tributarni su odnosi mogli biti uspostavljeni samo sa civiliziranim zemljama, a prihvaćajući nebeski mandat kineskog cara, kineske zakone i konfucijanske ideje, Koreja je bila prva među njima. Unatoč hijerarhijskoj prirodi odnosa, Korejci su se ponosili svojim statusom najvjernije države vazala. U sinocentričnoj Aziji to je značilo da je Koreji priznata njezina moralna i kulturna superiornost (Swope, 2009: 43-46). Miroljubivi pristup dinastije Ming prema vazalnim državama podrazumijevao je održavanje odnosa baziranih na međusobnom povjerenju da će ih Kina štiti, a da će joj one zauzvrat slati danak i nastaviti je vjerno služiti (Dogan, 2021: 15-50).

Japan je još kraljem 14. stoljeća pokušao ući u kineski tributarni sustav. Tadašnji šogun Ashikaga Yoshimitsu (jap. 足利 義満; 1358 – 1408) u Kinu je poslao darove i državljane Minga koje je oslobodio iz piratskog zarobljeništva. Kada su se vratili iz Kine, izaslanici su sa sobom donijeli proglas kineskog cara Chien Wena ili Huizonga koji započinje riječima: „Ti, kralju Japana, Minamoto no Dogi [...]“, čime je efektivno Yoshimitsua postavio za vladara, te ujedno i

vazala dinastije Ming. Chien Wen je nekoliko godina nakon slanja spomenutog proglasa svrgnut s prijestolja, no korespondencija s njegovim nasljednikom se nastavila. Yoshimitsu je svoje proglase započinjao s: „Kralj Japana, Vaš podređeni, Minamoto“, smještajući se u kineski hijerarhijski poredak. Pretpostavlja se da je njegova želja bila uspostavljanje prijateljskih odnosa s Kinom i redovite trgovačke razmjene. Usprkos tome, primio je mnoge kritike svojih suvremenika zbog preuzimanja kraljevskog naslova. Jedan razlog je što time negira svoj status ratnog hegemon, te uzima titulu vladara Japana koja već pripada japanskom caru. Drugi razlog bio je strah od mogućnosti da će se Japan podvrgnuti poretku koji je stvorila Kina Minga (Hall, 1990: 432-437). Međutim, Japan ipak nije službeno ušao u kineski tributarni sustav, a s vremenom je i trgovina između Kine i Japana prestala.

Nakon što je Hideyoshi došao na vlast, stvorio je ideološku podlogu za opravdanje svoje vladavine. Stvorio je božanstvenu sliku sebe samog pričom da je božica sunca svjetlošću ušla u utrobu njegove majke čime je on začet božanskim blagoslovom (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 218). U jednom od svojih pisama napisanih 1590., ustvrdio je kako je to znak da mora svoje ime proširiti diljem Četiriju Mora. Kao što je sunce obasjalo svemir, tako japanske vrijednosti i običaji trebaju obasjati zemlje istočne Azije (Lewis, 2015: 73). Napadom na Koreju nakon tek nedavnog ujedinjenja Japana i uspostavljanja mira, Hideyoshi je trebao pokazati svoju vojnu snagu i nadmoć japanske vojske. Uspješan pohod izvan granica Japana značio bi legitimaciju njegove vladavine, koja je bila ograničena ulogom cara, te novi japanocentrični međunarodni poredak. Nastupanjem mira u Japanu, mnogobrojna vojska je bila besposlena i radije nego da izbiju pobune u Japanu, Hideyoshi je odlučio vojsku poslati u osvajanje novog teritorija (Asano, 2005: 206-208).

1.4.1. Japan i Koreja

Japan i Koreja od svojih su početaka uspostavljali trgovinske i diplomatske odnose. Tijekom 8. i 9. stoljeća to su bili službeni, međudržavni odnosi. Do početka 10. stoljeća Japan je prekinuo diplomatske odnose sa susjednim zemljama, no trgovina i kulturna razmjena nastavile su se obavljati privatno. Službeni vanjski odnosi Japana i Koreje ponovno su započeli korejskom molbom za suzbijanje *wakō* pirata koji su napadali korejske obalne gradove i sela, pljačkali i otimali korejsko stanovništvo. Šogunat Ashikaga (1336 – 1392) nastojao je uspostaviti prijateljske odnose s Korejom i zauzvrat je obećao zaustaviti pirate. Međutim, Japan je ustrajao u svom tradicionalnom ophođenju u vanjskim odnosima s Korejom. Tradicija se temeljila na

legendi o carici Jingū (jap. 神宮) koja je vladala Japanom u 3. stoljeću i njenom osvajanju Koreje (Kang, 1997: 24-26). Korejski pristup u diplomatskim odnosima bazirao se na održavanja dobrih odnosa sa susjednom zemljom koja je kasnije evoluirala u ideju „malog civiliziranog centra“ (kor. *so-hwa*). U skladu s korejskom vanjskom politikom, najveći autoritet držao je kineski car, a Japan je bio jednak Koreji (Kang, 1997: 27-31). Sukob principa vanjske politike prisilio je Koreju da traži suradnju u drugom dijelu tada još decentraliziranog Japana.

Nezadovoljna odgovorima japanskog dvora, Koreja je svoje zahtjeve za suzbijanjem piratstva počela upućivati *daimyōima* na zapadnom dijelu Japana. *Daimyōi* su u zamjenu za repatrijaciju korejskih zarobljenika s Korejom uspostavljali trgovinske veze (Kang, 1997: 24-27). Novi dogovori nisu u potpunosti spriječili napade pirata, ali su ih znatno oslabili. Najveću korist iz ovog dogovora izvukla je obitelj Sō s otoka Tsushima (Swope, 2009: 47) (vidi: karta 1). Pravo na trgovinu bilo je ograničeno izdavanjem posebnih potvrda i pečata. Obitelj Sō dobivala je proviziju na izdavanje potvrdi i naplaćivala je porez na trgovačku robu. Monopol na trgovinu s Korejom i posljedični financijski uspjeh, motivirao je obitelj da se zalaže za održavanje dobrih odnosa Japana i Koreje. Mir između dviju država i trgovina kratko su prekinute japanskim ustancima 1510. i 1544., te Hideyoshijevim pokretanjem Imjinskog rata 1592. godine (Kang, 1997: 67).

2. PRVI JAPANSKI POHOD NA KOREJU 1592.

Sedmogodišnji Imjinski rat počeo je 1592. godine, a shodno perspektivi država koje su u njemu sudjelovale, razlikujemo drugačija imena za isti događaj. U Koreji se na Imjinski rat odnose dva naziva; Nemir u godini Imjin (kor. *Imjin Waeran*, hangul: 임진왜란; hanja: 壬辰倭亂) koji se odnosi na prvi japanski pohod na Koreju (1592 - 1596); i Pobuna Jeongyu (hangul: 정유재란; hanja: 丁酉再亂), naziv za drugi japanski pohod na Koreju (1597 – 1598). „Imjin“ i „Jeongyu“ označuju imena za godine 1592. i 1597., stoga je rat dobio ime po godini u kojoj je izbio (Encyclopedia of Korean Culture). Japanci za ovaj rat imaju nekoliko imena koja su se mijenjala ovisno o povijesnom razdoblju i državnoj ideologiji. Danas se općenito naziva Hideyoshijevom invazijom Koreje (jap. *Hideyoshi no Chōsen shinryaku*; 秀吉の朝鮮侵略) ili Pohodima 1592. i 1597. godine. Zbog snažne imperijalističke politike Japana krajem 19. i početkom 20. stoljeća, u nekim se izvorima naziva ili Veličanstvenim osvajanjem Koreje (jap.

Seikan; 征韓) ili Veličanstvenom pacifikacijom Koreje (jap. *Seibatsu*; 征伐). Kina ga jednostavno naziva Spašavanjem Koreje ili Istočnom Ekspedicijom (Swope, 2009: 5).

2.1. Hideyoshi i njegovi zapovjednici

Toyotomi Hideyoshi je svoje planove o osvajanju Kine i svrgavanje sinocentričnog poretka, prvi puta javno objavio 1585. godine, iste godine kada je imenovan velikim državnim kancelarom (jap. *kanpaku*; 関白) i drugi puta nakon što je postao *taikō* (umirovljeni *kanpaku*; 太閤). Iako ga je carska obitelj simbolički legitimizirala, čak ni nakon ujedinjenja Japana 1590., Hideyoshi zbog svog podrijetla nije mogao doći na položaj šoguna, vrhovnog zapovjednika japanske vojske. Premda je bio uspješan vojskovođa i zapovijedao snažnom vojskom, trebao je potvrdu na međunarodnom planu kako bi stekao veći autoritet u Japanu. Naime, njegov visoki položaj ugrožavali su drugi *daimyōi* iz uglednih obitelji koji su imali svoje vojske i vjerne vazale. Hideyoshi je znao da se na neki način mora istaknuti i ponuditi ono što drugi ne mogu. Odgovor je našao u uspostavljanju trgovine s Kinom i Korejom koja bi mu omogućila dobavu dobara do kojih se do tada teško ili nikako nije moglo doći. U konačnici je planirao krenuti na prekomorske pohode, a osvojeni teritorij Koreje bi zatim podijelio *daimyōima*, te ih na taj način maknuo dalje od sebe i spriječio vlastito svrgavanje (Swope, 2009: 51-52). Svoju zamisao počeo je provoditi u djelo 1586. godine, kada je *daimyōu* na otoku Tsushima,⁴ Sō Yoshishigeu (jap. 宗義調) i njegovom sinu Sō Yoshitoshiju (jap. 宗義智; 1568. – 1615.) naložio da Koreju obavijeste o njegovim planovima i zatraže njihovu pomoć pri pohodu na Kinu. Obitelj Sō bila je svjesna odnosa Kine i Koreje, a nadalje je željela nastaviti trgovinu s Korejom, pa je djelovala kao posrednik u pregovorima. Japan i Koreja izmjenjivali su diplomatske predstavnike počevši od 1587. sve do kasne 1591. Zadnji pokušaj obitelji Sō da upozori Koreju na neizbježnost japanskog napada bio je u srpnju 1591. godine. Sō Yoshitoshi je tada u Koreji proveo deset dana, nakon kojih se razočaran odbijanjem Koreje da se pridruži Japanu u osvajanju Kine vratio u Japan. Yoshitoshi je Hideyoshiju predstavio kartu Koreje i pohod je dogovoren za iduću godinu (Swope, 2009: 53-61).

⁴ Tsushima je otok koji se nalazi između Japanskog otočja i Korejskog poluotoka. Hideyoshi je znao da su Tsushima i Koreja uspostavili dobre trgovinske odnose, te je mislio da će Koreja radije pristati na njegov prijedlog ako u pregovorima sudjeluje obitelj Sō.

2.1.1. Japanska vojska i njeni vojskovođe

Japan je od sredine 15. stoljeća proživljavao gotovo stalno unutarnje ratovanje koje je doprinijelo organizaciji japanske vojske. Štoviše, naviklo ih je na ratni život. U Koreju su poslani vojske samuraja i unovačenih zemljoradnika, *ashigara*. Glavna oružja samuraja bila su: *katana* koja je ujedno služila kao štit, kratki mač *wakizashi*, još kraći *tanto* i ubodno koplje *yari*. Unovačeni zemljoradnici nisu si mogli priuštiti mačeve, a i zakonski im je bilo zabranjeno nositi ih pa su ponajviše koristili duga koplja, arkebuze, te i luk i strijele. Samuraji su tijekom bitaka na leđima nosili male zastave zvane *sashimono* koje su na sebi imale *daimyōev* obiteljski grb *mon*. Pomoću *sashimona* se utvrdilo kojoj vojsci samuraji pripadaju. Ostali vojnici *mon* su nosili na prsnom oklopu (Turnbull, 2008: 18-19). U prvi osvajački pohod poslano je sveukupno oko 168 000 vojnika, čineći najbrojniju japansku snagu pod zapovjedništvom jednog vođe u japanskoj povijesti do tada (Swope, 2009: 68). Hideyoshi je odredio sedmoricu zapovjednika koji su vodili svoje napadačke vojske u Koreju. Prva napadačka vojska, vođena Konishijem Yukinagom (jap. 小西行長; 1558 – 1600) i Sōm Yoshitoshijem, trebala je napasti luku Pusan na jugoistoku Korejskog poluotoka. Druga napadačka vojska pod Katōm Kiyomasom, trebala se pridružiti za daljnji, zajednički pohod prema sjeveru Koreje. Treća napadačka vojska, pod Kurodom Nagamasom (jap. 黒田長政; 1568 – 1623), trebala je u potpunosti zauzeti Pusan. Nakon nekoliko dana u Koreju su trebale stići četvrtka, peta, šesta i sedma napadačka vojska i zauzeti cijeli poluotok. Unatoč uspješnoj realizaciji prvog dijela plana, krajnji cilj nije ostvaren (Turnbull, 2008: 22).

Konishi Yukinaga, znan kao *Kirishitan daimyō* zbog svoje kršćanske vjere na koju je prešao 1583.,⁵ stigao je na čelu prve napadačke vojske u Koreju, a bio je i posljednji zapovjednik koji se vratio natrag u Japan nakon završetka rata. Konishi Yukinaga bio je zapovjednik kojeg je Hideyoshi uposlio zbog njegovih političkih vještina i vjernosti koju mu je iskazao u bitkama za ujedinjenje Japana. Konishi Yukinaga i Katō Kiyomasa nisu bili u dobrim odnosima, što zbog samurajskog rivalstva, što zbog različitog religijskog uvjerenja (Turnbull, 2008: 15-16). Zbog toga su se, za trajanja rata, teško usuglašavali oko vojnih taktika i diplomatskih strategija (Swope, 2009: 69).

⁵ Na krštenju je dobio krsno ime Agostinho.

2.1.2. Korejska vojska i njeni vojskovođe

Za razliku od Japana, Koreja je predugo uživala u miru unutar svojih granica, što je znatno oslabilo vojsku budući da nisu imali prilike skupljati iskustvo i usavršavati svoje vojne vještine. Većina generala bili su pripadnici društvene elite bez ikakvog ratnog iskustva. Jedino po čemu su na kopnu bili nadmoćni Japanu bilo je korištenje luka i strijele, što nije činilo veliku razliku jer su Japanci već bili prešli na korištenje arkebuza. Od ostalog oružja, Korejci su koristili *sungju* pištolj napravljen po kineskom uzoru, koji je ujedno bio najrasprostranjenije manje vatreno oružje. *Hwacha* je bilo inovativno oružje, tip oklopnog topničkog vozila, a u Imjinskom ratu se koristilo ponajviše za obranu utvrda. Osim toga, koristili su se i mačevi, pokoja *katana* i buzdovani (Turnbull, 2008: 20-22). Koreja se u Imjinskom ratu Japanu mogla samostalno suprotstaviti samo na moru.

Za vrijeme dinastije Chosŏn velika je pažnja pridana izgradnji brodova, kako za potrebe trgovine, tako i za zaštitu od *wakō* pirata. U tom periodu razlikujemo četiri vrste pravih ratnih brodova i dvije vrste pomoćnih, koji su korišteni u pomorskim bitkama: *tae maengson* (veliki brod koji je nosio do 80 ljudi), *chung maengson* (srednji brod koji je nosio do 60 ljudi) i *so maengson* (mali brod koji je nosio do 30 ljudi). Najpoznatiji korejski brod bio je ipak *geobukseon*, brod specifičnog oblika o kojem će više biti riječ u poglavlju 3.5. Ostali pomoći brodovi bili su *mugun*, rezervni pomoćni brod koji nije bio opremljen za borbu; i *panokson*, brod čija se paluba mogla natkriti u slučaju borbe, a koja je mogla biti i otkrivena te bi se tada najvjerojatnije koristio kao civilno plovilo (Turnbull i Reynolds, 2003: 15-20).

Najslavniji zapovjednik na korejskoj strani bio je admiral Yi Sunsin (hangul: 이순신; 1545 – 1598). Još i danas se smatra najvećim korejskih herojem i jednim od najboljih admirala svjetske povijesti. Nakon što je prošao državne ispite postao je prvi zapovjednik provincije Hamgyong gdje se istaknuo braneći državne granice. Našavši se našao u središtu političkih spletki 1587., oduzet mu je čin zapovjednika i postao je obični vojnik. Kada je počeo Imjinski rat ponovno je unaprijeđen (Turnbull, 2008: 17). U vrijeme Imjinskog rata dva najpoznatija zapovjednika bili su Sin Rip (hangul: 신립, hanja: 申瑍; 1546 – 1592) i Yi Il (hangul: 이일, hanja: 李鎰; 1538 – 1601). Obojica su se proslavili obranom korejskih sjevernih granica (Swope, 2009: 70).

Slabost vojske nagnala je seljake da se sami organiziraju u dobrovoljačke odrede, *uibyeong*. Gerilskim taktikama nanosili su značajnu štetu japanskim snagama. Palili su im brodove, napadali vojnike ako bi se ovi približili šumama, te potkradali njihove zalihe hrane i oružja. Druga vrsta dobrovoljačke vojske zvala se *sungbyeong*, a umjesto seljaka, činili su je budistički svećenici. Nakon što je budizam izgubio ugled koji je imao tijekom dinastije Koryō, budistički svećenici su morali učiniti nešto ako su htjeli ponovno steći poštovanje u društvu. Unutar osam mjeseci od početka Imjinskog rata 8 000 budističkih svećenika se pridružilo *sungbyeonzima*. Od kralja Sōnjoa su tražili obećanje da će budističkim svećenicima vratiti njihove povlastice, a oni će zauzvrat pomoći u ratu protiv Japana (Swope, 2009: 108).

2.3. Brodovi stižu u Pusan

Dana 23. svibnja 1592. godine „sunčeve zrake su se prigušile, zrak se ispunio smrću, valovi su dodirivali nebo, crni oblaci su prekrili more [...]” dok se 700 japanskih brodova približavalo Pusanu. Konishi Yukinaga i Sō Yoshitoshi prvi su sa svojim snagama pristigli na Korejski poluotok, a dočekaio ih je mali broj nespremnih branitelja. Uvidjevši da ne mogu zaustaviti japanske brodove od ulaska u luku, povukli su se unutar gradskih zidina. Vrlo brzo Sō je sa svojim bataljunom prodro u grad, gdje su ubili 1200 do 1800 korejskih vojnika. Konishijev je zadatak za to vrijeme bio izolirati pomorsku utvrdu Tadaejin koja je bila izvan gradskih zidina. Upotrijebio je taktiku lažnog povlačenja i napao usred noći. Zajedničkim su snagama sljedeći dan zauzeli Pusan (Swope, 2009: 98-90).

Iskorištavajući nepripremljenost Koreje, prva napadačka vojska je brzo krenula u osvajanje sljedeće važne točke, na putu prema Seulu, planinske utvrde (*sansōng*) Tongnae, nekoliko kilometara sjeverno od Pusana. Ondje im se, na čelu slabo opremljenih i neuvježbanih korejskih vojnika, suprotstavio civilni službenik i namjesnik utvrde Song Sanghyōn (hangul: 송상현, hanja: 宋象賢; 1551 – 1592). Njegove zabilježene riječi su među poznatijim citatima iz Imjinskog rata: „Meni je lako umrijeti, ali teško pustiti vas da idete dalje” (Turnbull, 2008: 24). Japanci su dva puta pokušali pregovarati i konačno silom osvojili utvrdu. Ipak, impresionirani Songovom hrabrošću, dali su izraditi zlatni lijes za njega i njegovu ženu te ga pokopali van zidina. Zarobljenike su iskoristili kao vodiče (Swope, 2009: 91). Sō je 26. svibnja poslao grupu samuraja u pratnji *ashigara* u izviđanje sljedećeg uporišta, dvorca Yangsan. Kad su se približili, ispalili su nekoliko hitaca i uplašili branitelje dvorca. To im je omogućilo da krenu odmah u daljnji pohod

na sljedeće uporište Miryang, šezdesetak kilometara sjeverno od Yangsana (vidi: karta 1) (Turnbull, 2008: 24-26). Konishi Yukinaga je dobio informaciju o obrambenoj strateškoj točki na sjeverozapadu. Naime, saznao je kako planinsku utvrdu Ch'ungju (vidi: karta 1, točka 3) drži hrabri general s oko 60 000 do 70 000 iskusnih vojnika. Odlučio je sačekati i pripremiti svoje ljude prije nego se upuste u osvajanje Ch'ungjua. Plan je bio da osiguraju teritorij oko grada, no sve je već bilo ispražnjeno jer su svi korejski vojnici i civili pobjegli. Bijeg korejske vojske omogućio je napadačima zauzimanje važnih strateških punktova bez većih teškoća (Swope, 2009: 92)

Ovakav napredak preplašio je korejski dvor, a kralj Sŏnjo dobivao je kontradiktorne savjete od svojih ministara. Tada se Yi Il odlučio zaputiti prema Sangjuu, značajne utvrde na putu prema sjeveru (vidi: karta 1, točka 2) gdje je namjeravao dočekati Japance i zapriječiti im put prema Ch'ungjuu. Nadao se, prije polaska, u okolnim selima prikupili dovoljno vojnika. Bio je uvelike razočaran kad je shvatio da su jedini vojnici koji su se odazvali bili mladići koji su tek prošli državne ispite, bez ikakvog iskustva u borbi. Ceste na kojima je očekivao novake bile su prazne, ali je ipak uspio skupiti još stotinjak seljaka da mu pomognu u organiziranju zasjede. Yi Il je u borbi ozlijeđen, te nije uspio usporiti japansku vojsku. Na konju je krenuo prema prijevoju Choryŏngu (vidi: karta 1) gdje je general Sin Ip, koji je od kralja Sŏnjoa primio zapovjednu ovlast, postavio svoj logor (Swope, 2009: 92-94).

Druga napadačka vojska Katōa Kiyomase stigla je u Koreju i sjedeći dan, 27. svibnja, osvojila luku Ungchŏn na samom jugu poluotoka i nastavila prodirati u unutrašnjost prema Taeguu (vidi: karta 1) gdje nisu naišli ni na kakav otpor. Također su iskoristili nespремnost i paniku Korejaca kako bi čim brže prodirali u unutrašnjost, osvojivši 31. svibnja još jedan grad, Kyŏngju koji se nalazi na četiristotinjak kilometara jugoistočno od glavnog grada, Seula (Swope, 2009: 92-94).

Karta 1. Prva japanska invazija (Turnbull, 2008: 25)

2.4. Bitka kod Chungjua

Sin Rip svoj plan obrane utvrde Ch'ungju osmislio je uvjeren u nesposobnost japanske vojske. Tvrdio je kako su Japanci samo pješaci, dok Korejci imaju snažnu konjicu, koja će, nesumnjivo, pobijediti. Sin je bio uvjeren da puške koje su Japanci koristili nisu precizne, te da su japanski samuraji preniski da bi bili dobri ratnici. Odbacio je bilo kakav prijedlog postavljanja zasjede, naljutivši se i na Yi Ila: „Ti nisi ništa drugo no zapovjednik poražene vojske“. Sin je odlučio namamiti neprijatelja na ravnicu oko Ch'ungjua gdje bi ga mogli napasti vojnici naoružani helebardama i buzdovanima. Ovaj se odabir naposljetku pokazalo kobnim. Vrhovni zapovjednik korejske vojske počinio je tri kobne pogreške: odabir ravnice kao bojišta, ignoriranje brzine kretanja japanske vojske te raspoređivanje vlastitih snaga leđima okrenutim prema rijeci Han. Suvremeni povjesničari pretpostavljaju da se time želio osigurati od bijega svoje vojske u

usred bitke, ali ovo je također bila jedna od pogrešaka. Dvije stvari na koje Sin nije imao utjecaja bile su brojčana nadmoć japanske vojske (16 000 na korejskoj strani, nasuprot 19 000, a prema nekim izvorima i do 60 000 na japanskoj strani), te nepovoljni vremenski uvjeti zbog kojih je korejska konjica zapela u blatu te bila opkoljena. Prema japanskim izvorima, te noći Konishi je uspio osvojiti grad uz pomoć volova i nindža. Japanski vojnici su, navodno, goruće trske privezali za rep volova i potjerali ih u grad. U nastalom su se kaosu Konishijevi nindže probili u grad i pomogli iznutra. Te noći, 7. lipnja, grad je pao, a malobrojni preživjeli pobjegli su prema Seulu upozoriti dvor (Swope, 2009: 93-97). Važnost ove bitke leži u njenoj geografskoj blizini glavnome gradu. Chungju je bio zadnja postaja i zadnja šansa da se neprijatelja zaustavi prije nego dođe pred kraljev prag. Poraz u ovoj bitci poslužio je kao dobar primjer da se japanske snage ne smiju podcjenjivati.

Hideyoshi je bio obaviješten o svemu što se događalo na bojištu i brzina i lakoća napretka ga je zabrinula. Nije htio da se Konishijeve snage pretjerano rasprše i postanu lakom metom protunapada, a pogotovo u slučaju da snage Minga pristignu u pomoć Koreji (Swope, 2009: 97).

2.5. Seul

Nakon poraza kod Ch'ungjua korejski vojnici počeli su bježati iz Seula, te je preostalo nedovoljno ljudi za obranu grada. Dva dana nakon što je podanicima rekao da ne bježe iz grada i da su sigurni, kralj Sŏnjo je odlučio poslušati savjetnike i pobjeći u Pjongjang (vidi: karta 1, broj 6) gdje je namjeravao pričekati pomoć Minga. Svoga nasljednika i druga dva sina također je otpremio iz Seula. Građani su se, čuvši vijesti, okrenuli pljačkanju i vandalizmu. Svjetina je napala palaču i zapalila više zgrada. O Hŭimun, pripadnik obitelji *yangbana*, tijekom čitavog je razdoblja rata vodio dnevnik (kor. *Swaemirok* ili Zapis lutajućeg izbjeglice) u kojem je detaljno opisao svakodnevne događaje. Iz njegovih se zapisa mogu razaznati osjećaji i razmišljanja običnih pučana. Zapisao je i svoja promišljanja o kralju Sŏnjou i kritizirao njegov bijeg iz glavnoga grada (Swope, 2009: 99). Naime, osnova kraljevske moći ležala je u simbolici božanskog pokroviteljstva. Dvor i glavni grad činili su spoj nadnaravnog reda i bili nerazdvojni. Sŏnjojev bijeg iz Seula tako nije samo demoralizirao narod već je, po pučkom vjerovanju, kompromitirao i destabilizirao same temelje moći dvora (Haboush, 2016: 30).

Brzina kojom su japanske snage napredovale zabrinula je kineski dvor koji se pobojavao kako je Koreja odlučila napustiti tributarni odnos i pridružiti se Japanu. Car Wanli je poslao

izaslanika u Seul i kad je shvatio što je posrijedi pozvao je Korejce na strpljenje dok vojska Minga ne bude spremna pomoći (Turnbull, 2008: 26). Dok su Korejci čekali Kineze, Katōve snage su se Seulu približavale s juga, a Konishijeve s istoka. Kada su konačno stigli u ispražnjeni glavni grad navodno su se smijali rekavši: „Koreja se može nazvati zemljom bez ljudi. Njeni planinski putovi su prazni bez vojnika, a velike su rijeke neobranjene.“ Isprva su htjeli zastrašiti preostalo stanovništvo pa su u velikoj mjeri palili grad i ubijali ljude (Swope, 2009: 103-104): „U roku od pola dana mrtva tijela su preplavila ulice od Istočnih sve do Južnih Vrata“. Katō Kiyomasa je izdao uredbu upućenu stanovnicima provincije Hamyeong (Seul). U uredbi je stajalo da je Hideyoshijeva intervencija usmjerena na političku reformu Chosōna, i da se kralja neće kazniti. Obećano je poštediti seljake ako prihvate novu vlast, a način da iskažu svoju volju je da se vrate kućama i nastave s obrađivanjem zemlje. Također je obznanio koncept nove uprave. Svakom japanskom zapovjedniku obećao je po jednu provinciju, a provinciju Hamyeong predvidio je za sebe. Kao odgovor na okupaciju pojavile su se pravedničke vojske zvane, *uibyong* (Lewis, 2015: 77-78).

2.6. Uibyong

„Pravednička vojska“ ili *uibyong* (hangul: 의병; hanja: 義兵) bila je dobrovoljačka vojska koja je taktikom gerilskog ratovanja napadala japanske snage (Haboush, 2016: 24). Tvorili su je seljani koji su htjeli zaštititi svoje domove i obitelji, ali i oni željni slave. Vođe su uglavnom bili *yangbani* koji su imali financijskih sredstava da organiziraju i podrže ovakav otpor koji se kasnije od lokalnog pokreta proširio na čitav Korejski poluotok (Haboush, 2016: 26-33). Dok je korejska vojska trpila poraz za porazom, *uibyong* se pojavio kao nada da ipak nije sve gotovo. Prvi *uibyong* činilo je svega četvero muškarca, a organizirao ga je Kwak Chaeu u provinciji Kyongsang na jugoistoku Korejskog poluotoka. Uspjeli su zapaliti tri japanska broda, a Kwak je ubrzo postao poznat pod nadimkom „Crveni General“. Prateći Japance uvidio je da su, zbog spore paljbe iz arkebuza, ranjiviji na napade lukom i samostrelom. Kopirajući japanske signale bubnjevima, *uibyonzi* su mogli koordinirati svoje napade. Zbog toga što su se skrivali po šumama i planinama, japanska vojska se držala podalje od tih područja (Swope, 2009: 101). Zanimljivo je kako su lokalni vođe pisali otvorena, javna pisma (kor. *kyokso/tongmun*) ohrabrenja kako bi pridobili veći krug ljudi da se pridruži dobrovoljačkoj vojsci. Na taj su način otvorili nove kanale komunikacije zbog kojih je u konačnici i bilo moguće proširenje ovog pokreta na nacionalnu razinu (Haboush, 2016: 33-34). Kim Songil (hangul: 김성일; 1538 – 1593) i Ko Kyongmyong

(hangul: 고경명; 1533 – 1592) dvojica su vođa *uibyonga* iz redova *yangbana*, koji su ostali zapamćeni po svojim javnim pismima kojima potiču ljude na borbu protiv opsadnika. Kim je pisao o groznom stanju u koje je Koreja zapala, kritizirao je neodgovorne generale i plašljive vojnike (Haboush, 2016: 40). Ko je zapamćen po „pismu napisanom na konju“ (kor. *masang kyongmun*), tako nazvanim jer se vjeruje da ga je stvarno napisao dok je jahao. Napisao ga je u privatnom tonu (Haboush, 2016: 41-43):

„Tko među živima, s dušom i krvi, nije ljut, i tko želi umrijeti bez osвете za zlodjela koja su počinjena nad nama? [...] Mi smo Pravednička Vojska; nas ne veže dužnost. Snaga naše vojske leži u pravednosti našeg cilja [...].“⁶

Prema korejskom konfucijanskom nauku osnivanje privatne vojske od strane pojedinca bilo je strogo zabranjeno i kažnjivo. Kraljevski dvor je stoga bio podvojen što se tiče dobrovoljne vojske. S jedne strane je *uibyong* pružao olakšanje kada su se državni vojnici razbježali, a s druge strane kršili su jedan od temeljnih državnih zakona (Haboush, 2016: 34). Bilo dvoru mrsko ili ne, vrlo je vjerojatno da bi Japanci još više napredovali da nije bilo dobrovoljačke vojske. Zato se stvaranje dobrovoljačkih jedinica u mnogobrojnim izvorima koji govore o ratu opisuje kao jedna od važnijih stvari koja je pridonijela japanskom porazu.

⁶ Prevela: Laura Kolenko. Izvor: Haboush, 2016: 43.

2.7. Stanje na moru

Karta 2. Prva japanska invazija: Bitke na moru (Turnbull, 2008: 34)

Prva korejska pobjeda izvojevana je u pomorskoj Bitci kod Okp'oa (vidi: karta 2). O detaljima doznajemo iz zapisa admirala Yi Sunsin. Njegova izviđačka plovila opazila su japanske brodove u luci grada Okp'oa, opkolila ih i otvorila vatru brodskim topovima i vatrenim strijelama. Prvi dan uništeno je 26 japanskih brodova, a još 11 sljedeći dan bez da je izgubljen ijedan korejski brod. Yi je bio zaintrigiran predmetima koje su uzeli s japanskih brodova zapisujući ih detaljno u svoj dnevnik, naglašavajući da kod promatrača izazivaju strahopoštovanje, kao što se to osjeća prema duhovima ili čudnim zvijerima (Turnbull, 2008: 32).

Vijest o padu pokrajine Hamyeong i glavnog grada Seula nije pokolebalo Yija koji je odlučio nastaviti s napadima na japanske brodove. U Bitci kod Sach' ōna (vidi: karta 2), 7. lipnja po prvi puta je upotrijebio *geobukseon*, brod koji je svojim izgledom podsjećao na kornjaču (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 246). Stvarni izgled ovog plovila nam još uvijek nije u potpunosti poznat. Nakon Yijevih pobjeda u pomorskim bitkama pojavilo se mnogo slika *geobukseona*. Na nekima od njih prikazano je desetak takvih brodova različitih veličina, što znamo da nije točan podatak. Usprkos tome što su postojali i prije, nisu se gradili u različitim veličinama niti su plovili u velikom broju. U 19. st. korejski brodograditelji su bezuspješno pokušavali

rekonstruirati takav brod, no svaki je prototip potonuo, ostavljajući tajnu *geobukseona* izgubljenom u povijesti (Turnbull i Reynolds, 2003: 15-20). Iz Yijevih zapisa saznajemo da je brod:

„[...] imao zmajsku glavu iz čijih usta je ispaljivao top, željezne šiljke na leđima kojima je probijao neprijateljska stopala koja su pokušala stati na brod. Zbog svog oblika koji podsjeća na kornjaču, naši muškarci mogu iznutra gledati van, ali neprijatelji ne mogu vidjeti unutra. Kreće se tako brzo da može ploviti između stotina neprijateljskih brodova po bilo kakvim vremenskim prilikama i napasti ih topovskim kuglama i vatrenim bacačima.“⁷

Bitka kod Hansandoa (vidi kartu 2) još je jedna značajna pobjeda Yija Sunsina. Iz Kronike obitelji Wakizaki (jap. *Wakizaki ki*) saznajemo kako je Hideyoshi izdao zapovijed o uništenju korejske mornarice. Katō Yoshiaki, Kuki Yoshitaka i Wakizaka Yasuharu trebali su objediniti svoje snage za ostvarenje tog cilja. Wakizaka je brzo okupio 82 broda i, željan slave, sam krenuo u napad. Admiralu Yiju se nije svidio tjesnac u koji su došli japanski brodovi. Došli su do uske uvale s mnogo kamenja gdje bi, čak i da se upusti u borbu, Japanci mogli pobjeći na kopno. Zbog toga je Yi odlučio iskoristiti svoju dobro uvježbanu strategiju lažnog povlačenja i izvući japansku flotu na otvoreniji dio mora (Turnbull, 2008: 36-40). Naredio je da se brodovi rasporede u takozvanu formaciju ždrala, u obliku slova „u“ s većim brodovima u središtu formacije, te manjim i okretnijim brodovima na bokovima. Ovakva formacija bila je posebno podesna za opkoljavanje protivnika. Ohrabren pobjedom, Yi je naredio napad na ostatak japanske flote koji se tek približavao bojištu. Iako brojke variraju ovisno o izvorima, samo nekoliko japanskih brodova je uspjelo pobjeći. Bitka je odnijela više od sto korejskih života, no niti jedan korejski brod nije izgubljen (Swope, 2009: 120). Od kolovoza do prosinca Yi je uništio još 400 japanskih brodova, tako ih spriječivši da uđu u jugoistočnu stranu mora (Ebrey, Palais i Walthall, 2009: 246).

2.8. Kina pristizhe u pomoć

Na dan kada su Japanci ušli u Seul, kralj Sōnjo i njegov uži krug stigli su u Kaesōng (vidi: karta 1). Tamo su organizirali ratno vijeće na kojem se raspravljalo o daljnjem tijeku rata. Prijedlozi su varirali od toga da se kineskom dvoru treba poslati još poziva upomoć, do toga da se samo pobjegne u Kinu. Bojeći se da su Japanci preblizu, kralj je pobjegao usred noći i stigao u Pjongjang (vidi: karta 1) 17. lipnja. Šest dana kasnije Sō i Konishi stigli su na južnu obalu rijeke

⁷ Prevela: Laura Kolenko. Izvor: Turnbull i Reynolds, 2003: 19.

Imjin gdje su, pod krinkom želje za mirovnim pregovorima, poslali izaslanika da provjeri stanje korejske obrane sjeverne obale rijeke koja je otvarala put prema Pjongjangu. Izaslanik je pokušao objasniti da Koreja samu sebe uvlači u probleme; i da Japan ne želi svađu s Korejom, nego je njihov zajednički neprijatelj Kina pod dinastijom Ming. Korejci su odbili pregovarati tada i osam dana poslije kada je Konishi poslao još jednog izaslanika. Nakon toga su Japanci spalili svoje fortifikacije i pokušali s taktikom lažnog povlačenja, no zapovjednik Kim Myongwon je ispravno prepoznao njihovu namjeru. Usprkos tome, nije mogao zaustaviti ostale zapovjednike željne osvete. Njihovo oružje nije se moglo mjeriti s *katanama* i bili su odbačeni natrag preko rijeke. Japanske snage prešle su rijeku Imjin 27. lipnja i time se previše razdvojile od ostatka vojske koja nije mogla ostaviti osvojena uporišta i pridružiti im se u daljnjim napadima. Postali su ranjivi na napade *uibyonga*, te izgubili prednost inicijalnog šoka invazije (Swope, 2009: 106-107). Konishi je o svojoj želji da prijeđe Yalu i uđe na teritorij Kine obavijestio svoje zapovjednike, ali i korejskog kralja Sŏnjoa kojem je poslao pismo u kojem je pisalo: „Znam da si veliki kralj, no reci mi kako je došlo do ovoga?“ (Swope, 2009: 121).

Kina, zbog ranije spomenutih ustanaka nije imala velik broj raspoloživih vojnika, niti su slutili da će najednom postati potrebno slati vojnu pomoć u obranu Koreje. Kineski dvor je u žurbi poslao dozapovjednika grada Liaoyanga, Zu Chenxuna i zapovjednika pokretnih mobilnih postrojbi Shi Rua na čelu 3000 vojnika u Pjongjang da istjeraju Japance. Korejci su bili oduševljeni dolaskom kineskih trupa koje su došle u pomoć svom malom susjedu. Noć prije borbe Zu je samouvjerenost izjavio: „Nebesa će mi sigurno osigurati pobjedu“, no kad su stigli u Pjongjang, Japanci su njega i njegove snage napali „kao duhovi u noći“. Kiša koja je padala tu noć uske ulice grada učinila je muljevitim i onemogućila kineskim snagama da vješto manevriraju na konjima. Shi je ubijen u borbi, a Zu je jedva pobjegao. Zu se vratio u Liaodong kako bi dvor obavijestio o svom porazu i zatražio pojačanje. Neki među Korejcima su ga optužili da se prepao, te da su Kinezi postali žrtvama prevelike samouvjerenosti, dok su Kinezi kritizirali Korejce zbog njihovog kukavičluka (Swope, 2009: 123-125). Car Wanli je, šokiran vijestima, potražio pomoć od savjetnika. Dio ih je bio protiv daljnjeg uplitanja u rat, dok je drugi dio vidio prijetnju od ulaska Japanaca na teritorij Minga. Wanli se odlučio na slanje dodatnih snaga na Korejski poluotok, zajedno s porukom korejskom kralju da ne brine jer će „vladar blagoslovljen nebeskim mandatom zasigurno izvojevati pobjedu“ (Swope, 2009: 125).

Prvobitna reakcija na japanskoj strani je bila ushit i potvrda superiornosti. Ne samo da su uspjeli poraziti vojsku Minga, već su očekivali i pojačanje iz Japana. Međutim, čekanje na pojačanje se odužilo, a prijatnija korejskih gerilskih jedinica je rasla. Vijesti s mora su bile jednako loše. Pored svega, postojao je stalni strah od kineskog protunapada na japansku jedinicu izoliranu u Pjeongjangu (Turnbull, 2008: 53).

Kina je naučila iz grešaka Zu Chengxuna, te je pričekala zimu i smrzavanje tla kako bi se konjica i topnički vlakovi bez poteškoća kretali korejskim tlom. U drugom pokušaju istjerivanja Japanca iz Pjeongjanga, na poluotok su u siječnju 1593. poslani zapovjednik Wu Weizhong s 3000 vojnika u pratnji dva dodatna bataljuna od po 2000 vojnika, te Li Rusong. Li Rusong je imenovan zapovjednikom nadležnim za spašavanje Koreje nakon novostečene slave gušeći pobunu u Ningxijau. Kralj Sōnjo ih je svečano dočeka u pratnji svog premijera Yu Songnyonga. Kineskim su zapovjednicima predočili karte Korejskog poluotoka i izvijestili ih o trenutnim događajima. Li je 5. veljače postavio opsadne linije oko grada, a u svitanje sljedećeg dana je napao. Japanci su se 8. veljače u potpunosti povukli u unutrašnjost grada u pokušaju da se obrane, no te noći Konishi je ipak donio odluku o napuštanju Pjeongjang i povlačenju prema P'ungsanu pedesetak kilometara južnije (vidi: karta 1). Tamo ih je dočekalo neugodno iznenađenje. Nakon što je dobio vijesti o Konishijevom porazu, Ōtomo Yoshimune spalio je i napustio P'ungsan u strahu da i njegove snage ne budu uništene. Konishijevi vojnici koji su preživjeli Bitku kod Pjongjanga su, ranjeni i promrzli izgledali „kao mrtvaci“ (Turnbull, 2008: 52-61). Do kraja rata su se oslanjali na zasjede u borbi protiv vojske Minga. Prema nekim izvorima Konishi se nakon poraza okrenuo zalaganju za mir. Održavajući rivalstvo, Katō je nastavio podupirati rat, te poslao pismo Hideyoshiju pozivajući ga da smijeni Konishija. Li Rusong je želio održati momentum i nastavio je progoniti Japance, ali je upao u njihovu zasjedu kod Haengjua (vidi: karta 1) (Swope, 2009: 156-157).

Vodeći engleski stručnjak za povijest Japana u vrijeme *Sengoku Jidaija*, Stephen Turnbull (2008: 61-66) navodi kako je bitka kod Haengjua 12. ožujka 1593., sjeverno od Seula, bila jedna od najvažnijih bitki za Koreju u prvoj japanskoj invaziji. Napad na Japance iz ove male planinske utvrde bio je dobro promišljen taktički potez. Pozicija s vrha visoravni i dodatna zaštita kamenim zidom omogućili su ženama da pomognu u ratu noseći projektele kojima su se punili topovi za ispaljivanje vatrenih strelica zvani *hwacha*. Korejski izvori tvrde da je u bitci ubijeno 10 000

japanskih vojnika, a navodno je nakon pobjede zapovjednik utvrde Kwōn Yul (hangul: 권율; hanja: 權慄; 1537 – 1599) naredio da se tijela Japanaca rastrgaju i objese na stabla. Zha Dashou, Li Rusongov izaslanik pri susretu s Kwōn Yulom, je primijetio da „ova strana zemlja ipak ima strašne zapovjednike“ (Swope, 2009: 169).

Japanski zapovjednici su se žalili na uvjete u kojima ratuju. Nisu dobivali pravovremene naredbe od Hideyoshija i našli su se u nevolji s opskrbom. Iz Seula su se povukli 18. svibnja 1593. Kad su Li Rusong i Song Yingchang ušli u grad dočekao ih je smrad truleži. Sve je bilo uništeno, a ljudi su gladovali. Proces obnove grada odmah je započeo, 1000 picula⁸ hrane je raspodijeljeno građanima, Li Rusong je bio spreman vratiti se u Kinu i najavio je povlačenje čim se Japanci povuku (Swope, 2009: 170-171).

3. PREGOVORI

Pregovori o uvjetima mira između Kine i Japana započeli su 1593. godine. Yukinaga Konishi je, kao glavni pregovarač, predstavio Hideyoshijeve uvjete, a kinesku je stranu zastupao Shen Weijin. Koreja nije bila aktivno uključena u pregovore, ali kao njihov glavni zastupnik bio je poslan Hwang Yun'gil. Hideyoshi je za sebe tražio ruku princeze Minga, oživljavanje trgovinskih odnosa i ponovnu uspostavu diplomatskih odnosa između Japana i Kine. Od Koreje su zahtijevali da se pokaje za neposlušnost i pošalje najstarijeg princa u Japan. Zauzvrat su bili voljni sjeverni dio Koreje ponuditi kralju Chosōna, a južni zadržati za sebe i vratiti druga dva korejska princa koja su uspjeli zarobiti tijekom invazije. Yukinaga si je uzeo slobode i promijenio neke riječi u Hideyoshijevim člancima. Naime, on je znao da se u trgovačke odnose s Kinom zemlja može upustiti tek kad njenog vladara kineski car prizna kao kralja odnosno, ako zemlja stupi u kineski tributarni sustav (Lewis, 2015: 79-80).

Kina je Hideyoshiju predstavila tri uvjeta koja mora ispuniti kako bi ga kineski car priznao kao kralja Japana. Čak i ako bude priznat kao kralj Japana, ne smije trgovati s dinastijom Ming, mora sklopiti mir s dinastijom Chosōn, te se japanska vojska u potpunosti mora povući s Korejskog poluotoka. Yukinagi je bilo teško prihvatiti takve uvjete (Lewis, 2015: 95-101). Bilo da je krivo shvatio Hideyoshija i njegove namjere ili ih je vjerno predstavljao, Yukinaga je kroz pregovore uzastopno pogrešno predstavljao japanske uvjete Kini i obrnuto. Kao još jedan primjer,

⁸ 1 picul = 60 kg.

japanski izvori navode da je Yukinaga Hideyoshiju prenio vijest kako će biti imenovan carem dinastije Ming (Swope, 2009: 187-191).

Objе strane su sebe smatrale pobjednicima i nisu previše pristajala na kompromise. Hideyoshi je oslobodio korejske prinčeve koje je držao zatočene i povukao dio vojnika natrag u Japan, a Kina ga je priznala kao kralja Japana i više od toga nije dogovoreno. Čak i kada je Katō napao utvrdu Chinju 27. srpnja, mirovni pregovori su se nastavili. Izgledalo je kao da sve strane ipak žele mir i kineske snage su se počele povlačiti iz Koreje (Swope, 2009: 192). Usprkos ohrabrenjima kineskog dvora, Koreja je ostala na oprezu. Počeli su s vojnim treninzima i obnovama *sansōnga* (Swope, 2009: 182-183). Nakon što su se kineske snage povukle i odlučile Koreju ostaviti da se dalje sama skrbi za sebe i svoje vojnike, korejski ih je dvor i dalje molio za pomoć. Japanska vojska opustošila je i uništila zemlju, ostavivši korejsko stanovništvo da gladuje: „Vojnici ne samo da jedu trupla, nego jedu jedni druge“ (Swope, 2009: 194-195). Osim posljedica japanskog pustošenja, Koreja se suočavala i s problemom domaćih razbojnika, ljudi koji su u ratu izgubili sve i okrenuli se pljačkanju izoliranih sela. Posebice su krali rižu i palili registre robova. Pored svega, Koreja je bila pogođena i prirodnim nepogodama i bolestima (Swope, 2009: 202-203).

Koreja nije bila uključena u mirovinske progovore, no to nije spriječilo stvaranje novih frakcija unutar korejskog dvora. Jedna grupa, kojoj je pripadao i korejski premijer Yu Songnyong, tvrdila je kako Koreja zbog svoje slabosti nema drugog izbora nego pristati na bilo kakve uvjete koji se dogovore tijekom pregovora. Druga grupa je pak smatrala neprihvatljivim da se prihvati bilo koji od postavljenih japanskih uvjeta (Swope, 2009: 210). Nezadovoljstvo je obuhvatilo čitav korejski dvor. Vladajući sentiment je bio taj da je Hideyoshi napao Koreju i Kina ga ipak ne bi trebala darivati luksuznim darovima dok korejsko stanovništvo gladuje (Swope, 2009: 213).

3.1. Wajō

Wajō (kor. hangul: 왜성; jap. kanji: 倭城) su bile fortifikacije izgrađene u potpunosti u japanskom stilu. Neke od njih su bile građene na mjestu gdje su već postojale korejske utvrde, pogotovo na strateški važnim mjestima. Ostatak *wajōa* je bio izgrađen od temelja. Admiral Yi Sunsin pokušao je osvojiti *wajō* u Ungchōnu (vidi: karta 2) četiri puta, no ni jednom nije bio uspješan. Iz njegovih dnevnika također saznajemo koliko su uistinu ova uporišta bila bitna za japanske snage.

U izgradnji *wajōa* sudjelovali su korejski zarobljenici i japanski seljaci. Dizajnirani s ciljem obalne obrane, bili su građeni na brdu s pogledom na pristaništa. Gotovo svi su bili nalik na tvrđave i imali tornjeve. Neki nisu izgledali ništa drugačije nego samurajski dvorci u Japanu (Turnbull, 2007: 1-17). O njihovoj raskoši govori sama činjenica da se razdoblje od 1570. do 1690. smatra zlatnim dobom samurajskih dvoraca. Posebno obrazovani arhitekti su tijekom generacija svladali različite tehnike gradnje dvoraca i zapisali detaljne upute za njihovu izgradnju (MacDonald, 1995: 12-13). Zahvaljujući brojnoj prisilnoj radnoj snazi, te spomenutim arhitektima, *wajō* su se mogli izgraditi u relativno kratkom vremenu (Turnbull, 2007: 17).

U prvoj su invaziji *wajō* služili isključivo u obrambene svrhe, dok su u drugoj invaziji postali strateški važna mjesta. Omogućili su bolju komunikaciju s Japanom što je bio problem u prvoj polovici rata, te smanjili broj sigurnih pristaništa korejskoj mornarici. *Wajō* su ujedno bila mjesta gdje su samuraji živjeli tijekom pregovora i primirja. Osim bolje komunikacije i obrane, bili su sigurno mjesto za pohranu i početna točka za distribuciju zaliha. Shodno tome, japanskoj je vojsci omogućen brži napredak prema unutrašnjosti poluotoka (Turnbull, 2007: 19). Prvi japanski generali koji su došli na Korejski poluotok brzo su osvojili pomorske gradove Tongnae (vidi: karta 2) i Yangsan (vidi: karta 1). Ti su gradovi kasnije postali važne točke za uspostavu *wajōa*.

3.2. Propast pregovora

Dio japanskih snaga je ostao na području Koreje tijekom čitavog razdoblja pregovaranja o miru. Uglavnom zatvoreni u svoje utvrde ipak nisu mogli spriječiti glasine o početku novih sukoba. Mač je čitavo vrijeme visio nad glavama Korejaca. Neki napadi na korejske utvrde, kao Katōv napad nisu bili lažni, no mnogo glasina o napadima je bilo pokrenuto iz dosade i dokolice. Istina je bila da su Japanci izlazili iz *wajōa*, radi zabave, primjerice radi lova na tigrove. Premda su se na nagovore diplomatskih predstavnika Shena i Hwanga japanske snage povukle iz nekoliko korejskih gradova, odnosi su konstantno bili napeti. Međusobno nepoznavanje kultura i protokola dovodilo je do svađi i nesporazuma između korejskih, japanskih i kineskih izaslanika. Sve tri države bile su duboko uronjene u svijet simbola i ceremonija, ali one se često nisu međusobno podudarale. Sporovi koji su izbijali bili su ceremonijalne naravi, primjerice koji bi izaslanik trebao sjediti gdje (Swope, 2009: 213).

Kinesko Ministarstvo rata je 1596. u Japan poslalo službeno državno pismo, zlatni pečat i svečanu odoru kao znakove priznanja Hideyoshija kraljem Japana. *Daimyōima* su također poslani darovi kao simbol njihovog statusa kraljevskih podanika. Hideyoshi je bio bijesan što korejski princ nije prisustvovao ceremoniji i što su umjesto člana kraljevske obitelji stigli obični izaslanici. Shen i Yukinaga pokušali su nagovoriti Hideyoshija da ipak odluči zatražiti primirje, no Hideyoshi je bio posramljen i ljutit. Korejskom izaslaniku Hwangu rečeno je da je Hideyoshi predugo bio strpljiv, a ponašanje Koreje besramno. Stoga je obznanio da se neće više upuštati u mirovne pregovore. Štoviše, objavio je da će ponovno napasti Koreju (Lewis, 2015: 102-104).

4. DRUGI JAPANSKI POHOD NA KOREJU 1597. GODINE

Karta 3. Druga japanska invazija (Turnbull, 2008: 76)

Jedan od posljednjih diplomatskih pokušaja zaustavljanja ponovnog napada su bili pregovori između redovnika Yujonga i Katōa Kiyomase. Katō je inzistirao da se Koreju mora

kazniti jer ne želi surađivati i propustiti Japan do granice s Kinom. Povrh toga, Japan je vratio korejske prinčeve, a nije dobio nikakvu zahvalu korejskog kralja na tome. Štoviše, Koreja nije ispoštovala ni jedan japanski zahtjev. Koreja je o svemu obavijestila Kinu nakon čega je car Wanli poslao kineske visoke službenike da pokušaju zaustaviti novu prijetnju (Swope, 2009: 229-230).

Prema Hideyoshijevim naredbama, Katō je osigurao sve japanske strateške točke kroz koje su trebale teći zalihe za opskrbu japanske vojske. Učeci iz grešaka koje su počinili u prvoj invaziji, poboljšali su svoje brodove i bolje ih naoružali (Swope, 2009: 233-234). Nisu samo osvajali korejske tvrđave, nego su aktivno gradili japanske sve do kraja 1598. godine (Turnbull, 2007: 15). Novi plan je bio čim prije zauzeti što veći broj korejskih gradova prije dolazaka snaga Minga. Navodno su japanski vojnici, prema Hideyoshijevim naredbama, pritom uništavali sela i otimali stanovnike. Katō je na umu posebno imao zaštitu od korejskih gerilaca koji su im zadavali probleme prilikom prve invazije (Swope, 2009: 233-234). Car Wanli je odlučio poslati velik broj vojnika, no od Koreje je tražio pomoć pri dobavljanju zaliha za njih i njihove konje. Tražio je i više teglećih životinja od Koreje, no kralj Sōnjo je odgovorio kako ih nemaju na pretek. Kina je počela zapadati u velike financijske i vojne probleme pa je na različite načine pokušala dobiti čim veću pomoć od Koreje. Isprva je obećano 13 900 vojnika, ali se Korejce ohrabljivalo da sami unovače i vježbaju čim veći broj svojih ljudi. U tu svrhu je Kina poslala zapovjednike kojima je cilj bio podučiti Korejce kineskom stilu ratovanja i uliti u njih nade i borbenog duha (Swope, 2009: 235-236). S druge strane, ukupni broj japanskih vojnika koji su već čekali u *wajōima* je bio oko 20 000, a iz Japana je poslano još preko 140 000 ljudi (Turnbull, 2008:77).

U rujnu 1597. japanske snage opkolile su grad Namwōn (vidi: karta 3), a u njemu Yi Pongnama, glavnog zapovjednika najjužnije korejske pokrajine Cholla i kineskog zapovjednika Yang Yuana. Kako je bilo često i u prvoj invaziji, Japanci su prije napada na grad poslali delegaciju koja je predložila da se japanska vojska samo propusti i da se krvoproliće izbjegne. Ponuda je bila odbijena. U toj borbi je korištenje arkebuza omogućilo japanskim snagama da se sakrivaju iza kuća, ali ipak uspiju ciljati branitelje utvrđenog grada. Razdvojili su se u manje grupe pa su pretrpjeli minimalne gubitke zadane od kineskih topova. Japanci su pobijedili nakon četverodnevne bitke. Jedna od karakteristika druge invazije je bila praksa rezanja neprijateljevih

nosova. Inače bi vojnici (uglavnom na japanskoj strani, ali često i na korejskoj) odrubljivali glave neprijatelja kao dokaz o broju života koje su uzeli. Tijekom druge invazije glave su se trebale slati u Japan, no nije bilo dovoljno vremena, a ni prostora da se sve prevoze brodovima. Iz tog razloga su se odrubljenim glavama korejskih vojnika rezali nosovi koji bi se zatim ukiselili, stavili u posude i poslali u Japan. Prije slanja izbrojili bi se i upisali u registre (Turnbull, 2008: 78-81).

Seul ni jednom nije zauzet tijekom druge invazije. Odgovornost se opet pripisuje Yiju Sunsinu, koji je svojim pobjedama osujetio japanski plan mornaričkog zauzimanja zapadne obale Koreje (Turnbull, 2008: 86). U prosincu 1597. savezničke snage Minga i Chosōna su se odlučile na trostruki napad na tri *wajōa*, Katōa Kiyomase u Ulsanu (vidi: karta 3, broj 5), Konishija Yukinage u Sunchonu i Shimaze Yoshihira u Sachōnu (Swope, 2008: 171).

4.1. Bitka kod Ulsana

Vojska saveznika, vođena Yang Haom i Kwon Yeolom krenula je na Ulsan. Kineska konjica prvotno je napala Japance, ali su ovi brzo organizirali protunapad kojim su se Kinezi morali povući natrag. Usprkos protunapadu, Japanci su se povukli u zidine i pokušali izdržati dok ne stigne pojačanje. Hrane je ponestalo i noću su u očaju izlazili tražiti ostatke hrane ili mrtva tijela koja bi mogli jesti. Dana 5. veljače 1598. Japanci su poslali pismo: „Želimo pregovarati o miru, ali nitko u gradu nije pismen [na kineskom]. Na brodu na rijeci je jedan budistički redovnik. Ako pošaljete izaslanika [da se sastane s njim] onda možemo pregovarati“. Uvidjevši da imaju prednost, saveznici su odlučili ne pregovarati iako ni sami nisu imali dovoljno zaliha da još dugo izdrže (Swope, 2008: 175). Dana 8. veljače Konishi je stigao s pojačanjem, nakon čega je Yang pobjegao s bojišta uplašen neizbježnim porazom. Dio korejskih i kineskih vojnika je pobjegao ili se razbježio, a ostatak je ubijen (Swope, 2009: 258-259). Kineski dvor okrivio je Yanga za poraz. Protiv njega je podignuta optužnica koja je predstavljena caru Wanliju 6. srpnja 1598. godine. U optužnici je navedeno 28 zločina koje je navodno počinio, uključujući gubitak u Bitci kod Ulsana. Nakon Hideyoshijeve smrti 18. rujna 1598., moral japanske vojske je počeo opadati. Opsada Ulsana, iako pobjedonosna za japanske snage, uvjerila je vrhovno japansko zapovjedništvo da bi povlačenje iz Koreje predstavljalo najbolju opciju. Zajedničkim snagama kineske kopnene vojske i korejske mornarice zauzet je i posljednji *wajō* u Suncheonu (Turnbull, 2007: 49).

5. KRAJ RATA I NJEGOVE POSLJEDICE

Imjinski rat vodio se na teritoriju Koreje pa je jasno da su se baš na njenom području osjetile najveće posljedice. Rat nije prouzročio samo velik broj žrtava, već je imao i dugotrajni učinak na gospodarstvo i infrastrukturu. Čak osamdeset posto obradive zemlje je uništeno, što je dovelo do velike gladi. Koreja nije imala dovoljno radne snage pa je Kina poslala svoje ljude u Seul kako bi pomogli u obnovi zemlje i obuci vojnika. U sljedećih nekoliko godina otpočela je proizvodnja oružja, a u korejsku vojsku unovačeno je oko 17 000 vojnika. Doduše, kineske radnike i vojnike trebalo je opskrbiti, što je predstavljalo dodatan teret uništenom gospodarstvu i znatno otežalo prevladavanje oskudice. *Yangbani* su počeli glasnije iskazivati svoje nezadovoljstvo uređenjem korejskog društva. Japanska ih je invazija natjerala na političke reforme koje su uključivale: poboljšanje života robova, rješavanje problema frakcionaštva i olakšanje napredovanja u civilnoj i vojnoj karijeri. Mnogi kineski i japanski vojnici ostali su živjeti u Koreji nakon rata, što je jedna od pozitivnih posljedica, jer su popravili lošu demografsku sliku. Također, usprkos razaranjima i neprijateljstvu, brzo su se ponovno uspostavili trgovinski odnosi između Koreje i Japana. (Swope, 2009: 287-289).

Ruta Koreja-Tsushima postala je glavni trgovinski put, a Koreja je postala jedina država koja je imala diplomatske odnose na ravnopravnoj osnovi s Japanom Tokugawa (1603 - 1868). Tokugawa Ieyasu (jap. 徳川 家康; 1543 – 1616) bio je *daimyō* koji se nije pridružio Hideyoshiju u pohodu na Koreju. Štoviše, nakon Hideyoshijeve je smrti porazio njegove vazale u Bitci kod Sekigahare 1600. godine i osigurao si položaj šoguna. Iako je na taj način zadobio povjerenje Koreje da neće nastaviti Hideyoshijevim stopama (Kang, 1997: 176), najveću ulogu u ponovnom uspostavljanju trgovačkih odnosa odigrala je Tsushima. Tsushima je, da bi ublažila mržnju i nepovjerenje stvorene ratom, krivotvorila državna pisma između Japana i Koreje. Trgovina se nastavila bez da su se uistinu poboljšani odnosi između dviju država. Nepovjerenje i sjećanje na rat ostali su s Korejcima (Kang, 1997: 164). Među korejskim stanovništvom koje su Japanci otimali i prisilno odvodili u Japan bili su vojnici, zemljoradnici, *yangbani*, ali i zanatlije koji su kasnije svojim vještinama pridonijeli razvitku japanske umjetnosti, ponajviše keramike (Swope, 2009: 253). Kulturna razmjena se na taj način nastavila između Japana i Koreje, ali van okvira kineskog utjecaja. Hideyoshi je svojim pohodima Aziji htio nametnuti japanocentrični svjetonazor, međutim, neuspješnom invazijom Koreje ta je ideja pala u vodu. U odnosima s Kinom, ništa se nije promijenilo.

Kina je nakon rata nastavila s gušenjem unutarnjih ustanaka i obranom vanjskih granica. Iako Imjinski rat nije direktno pridonio propadanju dinastije Ming, uvelike je doprinio pražnjenju državne riznice (više od četvrtine godišnjih prihoda) (Swope, 2009: 286). Mandžurci, narod tunguskoga podrijetla u Kini, stvarao je veliki pritisak na granicama Carstva (Hrvatska enciklopedija) što je u konačnici dovelo do mandžurske invazije Kine, svrgavanje dinastije Ming i uspostavljanje mandžurske dinastije Qing (1644 –1911) (Swope; 2009: 292).

ZAKLJUČAK

Imjinski rat ostao je upamćen kao trajno svjedočanstvo složene interakcije ambicija i otpora. Hideyoshi je u svojoj želji da uspostavi novi japanocentrični poredak podcijenio zajedničke snage Kine i Koreje, te snagu njihovog uzajamnog osjećaja povjerenja i savezništva unutar sinocentrične hijerarhije. Snažna japanska vojska ipak je bila zaustavljena briljantnošću admirala Yija Sunsina, te intervencijom kineske dinastije Ming. Znatnu ulogu u odbijanju osvajača imale su i dobrovoljačke vojske koje su se pojavile kao tračak nade u trenutku kad se činilo da se Japanci ne mogu zaustaviti.

Rat je rezultirao razaranjima u Koreji, značajnim gubitkom resursa za Japan i ponovnim potvrđivanjem regionalne dominacije dinastije Ming. S druge strane, Koreja je započela s inovacijama u svojoj vojsci te obnovila trgovinske odnose s Japanom, koji su Japanu pomogli u gospodarskom razvitku. U Japanu je nastupilo razdoblje Tokugawa koje se sa sobom donijelo *sakoku* politiku potpune izolacije, a dinastija Ming je oslabljena i iscrpljena Imjinskim ratom, svrgnuta nepunih pola stoljeća kasnije.

Unatoč konačnom povlačenju japanskih snaga, sukob je ostavio naslijeđe napetih međuregionalnih odnosa i postavio temelje za buduću geopolitičku dinamiku u Istočnoj Aziji.

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Buckley-Ebrey, P., Palais, J., Walthall A. (2009). *Pre-Modern East Asia. A Cultural, Social and Political History*. Boston. Houghton Mifflin Company.
2. Dogan, A. (2021). *Hegemony with Chinese Characteristics. From the Tributary System to the Belt and Road Initiative*. New York. Routledge.
3. Haboush, J. K. (2016). 'The Volunteer Army and the Discourse of Nation'. U: Haboush, W.J. (ur.), Kin, J.M. (ur.), Wang, S. (ur.), Cho, H. (ur.) i Chizova-Kim, K. (ur.). *The Great East Asian War and the Birth of the Korean Nation*. New York: Columbia University Press, 23-51.
4. Hall, J. W. (1990) 'The Muromachi bakufu'. U: Yamamura, K. (ur.) *The Cambridge History of Japan*. Cambridge: Cambridge University Press (The Cambridge History of Japan), 175–230.
5. Kang, E. H. (1997). 'Muromachi Foreign Policy with Korea: Diplomatic Rapprochement in Premodern East Asia'. U: *Diplomacy and Ideology in Japanese-Korean Relations: From the Fifteenth to the Eighteenth Century*. Palgrave Macmillan, 21-48.
6. Lewis, J. B. (ur.), Lorge, P. (ur.) (2015). *The East Asian War, 1592–1598 International relations, violence, and memory*. New York. Routledge.
7. Macdonald, F., Millington, J. (ur.) (1995). *A Samurai Castle*. Brighton. The Salariya Book Co Ltd.
8. Pratt, K. (2006). 'Early to Mid- Chosŏn, 1392-1800: The Search for an Acceptable Orthodoxy'. U: *Everlasting Flower. A History of Korea*. London. Reaktion Books Ltd, 116-150.
9. Seo, T. (2014). 'Military life'. U: Shin, M. D. (ur.) *Everyday Life in Joseon-Era Korea. Economy Society*. Boston. Global Oriental, 207–215.
10. Seth, M. J. (2020). 'Late Chosŏn, Early Eighteenth Century to 1876'. U: McEachern, S., Turner, K. (ur.) *A Concise History of Korea. From Antiquity to the Present*. London. Rowman & Littlefield, 201-241.
11. Swope, K. M. (2009). *A Dragon's Head and a Serpent's Tail. Ming China and the First Great East Asian War, 1592–1598*. Norman. University of Oklahoma Press.
12. Turnbull, S. (2003). *Fighting Ships of the Far East (2). Japan and Korea AD 612-1639*. Oxford. Osprey Publishing Ltd.
13. Turnbull, S. (2007). *Japanese Castles in Korea 1592-98*. Oxford. Osprey Publishing Ltd.

14. Turnbull, S. (2008). *The Samurai Invasion of Korea 1592-98*. Oxford. Osprey Publishing Ltd.
15. Turnbull, S. (2010). *Toyotomi Hideyoshi. Leadership, Strategy, Conflict*. Oxford. Osprey Publishing Ltd.

Članci u online bazi podataka:

1. Arano, Y. (2005). 'Concept of the Border: Nations, Peoples and Frontiers in Asian History'. *International Journal of Asian Studies*, Vol. 2. (2). 185–216. Url: <https://doi.org/10.1017/S1479591405000094> (20. 6. 2024.)
2. Dabringhaus, S. (2011). 'The monarch and inner-outer court dualism in late imperial China'. *Royal Courts in Dynastic States and Empires*. Leiden, Brill. 265-287. DOI: <https://doi.org/10.1163/ej.9789004206229.i-444.60> (21. 6. 2024.)
3. Swope, K. M. (2008). 'War and Remembrance: Yang Hao and the Siege of Ulsan of 1598'. *Journal of Asian History*. Vol. 42. (2). 165-195. URL: <https://www.jstor.org/stable/41933496> (23. 6. 2024.)
4. Yonglin, J. (2011). 'Conclusion: Manifesting the Mandate of Heaven'. *In The Mandate of Heaven and The Great Ming Code*. 175–180. University of Washington Press. URL: <http://www.jstor.org/stable/j.ctvcwnhfr> (20. 6. 2024.)

Online izvori:

1. 임진왜란 (壬辰倭亂). Encyclopedia of Korean Culture. The Academy of Korean Studies. Url: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0047674> (3. 7. 2024.)
2. Mandžurci. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Url: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/mandzurci> (5. 7. 2024.)

POPIS PRILOGA

Karta 1: Prva japanska invazija, str. 16.

Karta 2: Prva japanska invazija: Bitke na moru, str. 20.

Karta 3: Druga japanska invazija, str. 27

SAŽETAK

Imjinski rat (1592 - 1598), poznat kao i japanska invazija Koreje, bio je značajan vojni sukob na području istočne Azije. Toyotomi Hideyoshi je htio proširiti utjecaj i teritorij Japana, te je svoje planove započeo invazijom najbližeg susjeda, Koreje. Tijekom prve invazije 1592. japanske su snage brzo su osvojile veći dio Koreje, ali otporom dobrovoljačke vojske, pomorskim pobjedama predvođenim admiralom Yi Sunsinom i znatnom potporom Kine situacija se preokrenula. Unatoč inicijalnim uspjesima, Japan je bio prisiljen na povlačenje. Rat je rezultirao znatnim razaranjem Koreje, te zategnuo odnose Kine, Koreje i Japana. Imjinski rat naglasio je važnost vojne strategije i međunarodnih saveza, ostavivši trajan utjecaj na povijest istočne Azije.

Ključne riječi: Imjinski rat, Toyotomi Hideyoshi, Yi Sunsin, Koreja, Kina, Japan, međunarodni savez, Istočna Azija

ABSTRACT

The Imjin War (1592 - 1598), also known as the Japanese invasion of Korea, was a significant military conflict in East Asia. Toyotomi Hideyoshi sought to expand Japan's influence and territory, initiating his plans with the invasion of Japan's closest neighbor, Korea. During the first invasion in 1592, Japanese forces quickly conquered much of Korea, but the situation was reversed by the resistance of volunteer armies, naval victories led by Admiral Yi Sunsin, and significant support from China. Despite initial successes, Japan was forced to withdraw. The war resulted in extensive devastation of Korea and strained relations between China, Korea, and Japan. The Imjin War highlighted the importance of military strategy and international alliances, leaving a lasting impact on East Asian history.

Keywords: Imjin war, Toyotomi Hideyoshi, Yi Sunsin, Korea, China, Japan, international alliance, East Asia